

WYMAGANIA EDUKACYJNE
Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie
w Skawinie
Rok szkolny 2022/2023

Tabela 1.

Imię i nazwisko nauczyciela	Kinga Sulejman
Zajęcia edukacyjne	Wiedza o społeczeństwie
Klasa	3
Tygodniowy wymiar godzin	3
Zakres kształcenia	Rozszerzony
Podręcznik	S. Drelich, A. Janicki, J. Kięczkowska, A. Makarewicz-Marcinkiewicz Liliana Węgrzyn-Odzioba, <i>W centrum uwagi. Podręcznik do wiedzy o społeczeństwie dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Część 3, Zakres rozszerzony</i> , Nowa Era.

Kryteria oceny i metod sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

Ocenianie ucznia odbywa się zgodnie z:

1. Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (DZ.U.1991 nr 95 poz. 425).
2. Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373).
3. Statutem Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Skawinie.

Ocenianie należy do jednego z najtrudniejszych etapów pracy nauczyciela. Jest on jednak niezbędny zarówno ze względów formalnoprawnych jak i dydaktycznych. Ocena szkolna ma na celu m. in.:

1. podanie informacji zwrotnej dla nauczyciela i ucznia o stanie przyswojonej wiedzy i umiejętności,
2. podanie informacji o włożonym wysiłku uczniów,
3. podanie informacji dla nauczyciela odnośnie efektów kształcenia,
4. podanie informacji dla rodziców (prawnych opiekunów) uczniów,
5. wypełnienie wymogów wewnątrzszkolnego systemu oceniania,
6. udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania swojego rozwoju,
7. motywowania ucznia do dalszych postępów w nauce,
8. monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

Dokonując oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia wykorzystane zostaną:

1. pisemna i ustna kontrola wiedzy i umiejętności,
2. indywidualne i/ lub zespołowe opracowanie i prezentacja np. tekstów wystąpień, debat, pokazów itp.,
3. ustne odpowiedzi na lekcji,
4. ćwiczenia z wykorzystaniem warsztatu pracy podczas pracy na lekcji,
5. zadanie domowe,

6. inne formy pracy ucznia na lekcji uwzględniające specyfikę przedmiotu.

Korzystanie z powyższych propozycji uwzględni indywidualizację nauczania, co oznacza, że metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia dostosowane zostaną do jego predyspozycji.

**Tabela 2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” dla klasy 3 liceum ogólnokształcącego i technikum
(do programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres rozszerzony”)**

Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny:				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	2	3	4	5	6
I. Polityki publiczne – gospodarka i rozwój					
Temat lekcji: Polityki publiczne					
- polityka publiczna - rodzaje polityk publicznych - zasady polityk publicznych - uczestnicy polityk publicznych - instrumenty realizacji polityk publicznych - etapy polityk publicznych - ocena programów publicznych	- podaje przykłady polityk publicznych; - wskazuje przykłady świadczeń publicznych [usług społecznych, usług socjalnych]; - wymienia przykłady instrumentów polityk publicznych.	- wyjaśnia, czym są polityki publiczne; - wymienia rodzaje polityk publicznych; - wymienia czynniki kształtujące polityki publiczne; - wskazuje główne zasady polityk publicznych w Polsce; - wymienia narzędzia/instrumenty umożliwiające realizację polityk publicznych; - podaje kryteria oceny programów publicznych.	- omawia proces tworzenia i realizacji polityk publicznych; - analizuje przebieg wybranego programu publicznego i jego rezultaty.	- przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów [wewnętrznych i zewnętrznych] na kształt polityk publicznych; - charakteryzuje czynniki wpływające na wybór instrumentów realizacji polityk publicznych.	- na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w różnych obszarach życia publicznego; - podaje przykłady działań państwa, w których organy władzy wykorzystują poszczególne instrumenty realizacji polityk publicznych.
Temat lekcji: Polityka gospodarcza					
- funkcje polityki gospodarczej - cele polityki gospodarczej - modele polityki gospodarczej - podmioty polityki gospodarczej	- podaje przykłady aktywności państwa w obszarze gospodarki; - wskazuje podstawowe cechy współczesnej gospodarki rynkowej; - wymienia źródła, z których można pozyskać środki publiczne; - wymienia podmioty uczestniczące w uchwalaniu ustawy budżetowej.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „finanse publiczne”, „środki publiczne”, „budżet państwa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wymienia czynniki wpływające na politykę gospodarczą państwa; - wskazuje podstawowe cechy różnych modeli polityki gospodarczej państwa	- wyjaśnia znaczenie terminów: „dług publiczny”, „nadwyżka budżetowa”, „deficyt budżetowy” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - przedstawia funkcje polityki gospodarczej państwa; - przedstawia i ocenia wpływ	- analizuje, z różnych perspektyw, wady i zalety poznanych modeli polityki gospodarczej państwa; - wymienia podmioty tworzące sektor finansów publicznych; - przedstawia uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na realizację strategii rozwoju	odszukuje, analizuje i prezentuje, informacje dotyczące wybranej aktywności państwa w obszarze gospodarki [oraz ocenia rezultaty tych

- finanse publiczne - budżet państwa - procedura uchwalania ustawy budżetowej - strategia rozwoju gospodarczego		[gospodarka centralnie sterowana, gospodarka rynkowa]; - przedstawia zasady uchwalania ustawy budżetowej; - wskazuje i omawia główne cele i kierunki strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego.	poszczególnych podmiotów na kształt polityki gospodarczej państwa polskiego; - charakteryzuje strukturę dochodów budżetu państwa; - prezentuje strukturę wydatków z budżetu państwa; - porównuje procedury uchwalania ustawy zwykłej i ustawy budżetowej; - analizuje główne założenia strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego.	gospodarczego państwa polskiego; ocenia główne założenia strategii rozwoju gospodarczego Polski.	- aktywności]; na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w gospodarce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki gospodarczej państwa.
Temat lekcji: Polityka regionalna					
- region - rozwój regionalny - modele polityki regionalnej - podmioty polityki regionalnej - polityka regionalna w Polsce - polityka regionalna w UE	- właściwie stosuje termin „region” w swoich wypowiedziach; - identyfikuje region, w którym mieszka; - podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki regionalnej; - wskazuje przykłady instrumentów polityki regionalnej.	- wyjaśnia znaczenie terminów „region” i „rozwój regionalny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wskazuje podstawowe cele rozwoju regionalnego; - wymienia podstawowe czynniki rozwoju regionalnego; - przedstawia instrumenty polityki regionalnej państwa polskiego; - wymienia cechy podstawowych modeli polityki regionalnej państwa [model wsparcia ośrodków wzrostu, model wyrównywania różnic międzyregionalnych]; - podaje główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego.	- prezentuje z różnych perspektyw wady i zalety poznanych modeli polityki regionalnej państwa; - omawia zasady polskiej polityki regionalnej; - analizuje i ocenia główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego; - przedstawia cele i zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej.	- analizuje różnorodne wskaźniki rozwoju gospodarczego; - przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki regionalnej państwa polskiego; - wskazuje cele i charakteryzuje formy współpracy w ramach euroregionów.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych aspektów polityki regionalnej państw Unii Europejskiej [oraz ocenia jej rezultaty]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat efektywności polskiej polityki regionalnej; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki regionalnej państwa.
Temat lekcji: Polityka przemysłowa i gospodarka żywnościowa					
- przemysł - cele polityki przemysłowej	właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przemysł”, „rolnictwo”, „gospodarka	wyjaśnia znaczenie terminów: „przemysł”, „okręg przemysłowy”, „gospodarka żywnościowa” [oraz	wyjaśnia znaczenie terminów: „dobra inwestycyjne”, „dobra konsumpcyjne” [oraz właściwie	charakteryzuje główne etapy rozwoju polityki przemysłowej w Polsce i na świecie po zakończeniu II wojny	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat

- specjalne strefy ekonomiczne - gospodarka żywnościowa - rolnictwo - polityka żywnościowa	- żywnościowa”; podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarach polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - wskazuje przykłady instrumentów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - wymienia podstawowe założenia polityki rolnej Unii Europejskiej.	- właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; - wymienia cele i instrumenty polityki przemysłowej państwa polskiego; - wskazuje podstawowe instrumenty gospodarki żywnościowej; - charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach polityki przemysłowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; - charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach gospodarki żywnościowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; - uzasadnia konieczność zapewnienia społeczeństwu bezpieczeństwa żywnościowego; - wymienia podstawowe instrumenty polityki rolnej Unii Europejskiej.	- używa tych pojęć w swoich wypowiedziach; - wymienia kryteria oceny poziomu uprzemysłowienia państwa; - podaje cechy podstawowych modeli polityki przemysłowej państwa: polityki sektorowej i polityki horyzontalnej; - prezentuje współzależności występujące między poszczególnymi strefami gospodarki żywnościowej.	- światowej; - omawia wpływ procesu transformacji ustrojowej na politykę przemysłową państwa polskiego; - przedstawia cele i formy działania Agencji Rozwoju Przemysłu; - charakteryzuje uwarunkowania rozwoju rolnictwa w Polsce; - omawia i ocenia funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych w Polsce.	- wybranych aspektów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej państwa polskiego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności władzy państwowej]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej.
Temat lekcji: Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne					
- problemy środowiska naturalnego - ochrona środowiska - polityka ekologiczna - bezpieczeństwo ekologiczne - strategia ochrony środowiska w Polsce	- właściwie wykorzystuje w swoich wypowiedziach termin „ochrona środowiska”; - uzasadnia konieczność ochrony środowiska naturalnego; - podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; - podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „ekologia”, „bezpieczeństwo ekologiczne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa i obywateli w zakresie ochrony środowiska naturalnego na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; - wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Polski; - omawia wybrane inicjatywy państwa polskiego na rzecz ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [założenia, instrumenty, rezultaty]; - ocenia świadomość ekologiczną – własną i społeczeństwa polskiego.	- charakteryzuje uwarunkowania decydujące współcześnie o stanie środowiska naturalnego oraz o poziomie jego ochrony; - podaje przykłady porozumień międzynarodowych i programów strategicznych dotyczących ochrony środowiska; - prezentuje główne założenia i cele państwa dotyczące bezpieczeństwa ekologicznego, zawarte w <i>Strategii bezpieczeństwa narodowego</i>.	- przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki państwa w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; - omawia zależność między bezpieczeństwem narodowym a bezpieczeństwem ekologicznym.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki w obszarze ochrony środowiska

					i bezpieczeństwa ekologicznego; organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
Temat lekcji: Badania i innowacje					
- społeczeństwo informacyjne - badania i rozwój - innowacje - polityka naukowa i innowacyjna w Polsce	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „badania naukowe” i „innowacje”; - wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji; - podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze badań i innowacji; - wymienia podstawowe cechy społeczeństwa informacyjnego.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „społeczeństwo informacyjne”, „badania naukowe”, „innowacje” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wskazuje pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego; - wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie badań naukowych i innowacji; - uzasadnia konieczność prowadzenia przez państwo działań na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności.	- wyjaśnia znaczenie terminów „szum informacyjny” i „bańka informacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - przedstawia zagrożenia wynikające ze zjawiska bańki informacyjnej; - omawia uwarunkowania rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce; - wymienia główne organy, instytucje i agencje państwa polskiego działające na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności.	- charakteryzuje i ocenia działalność wybranej instytucji lub agencji naukowej państwa polskiego [cele, formy działania, rezultaty]; - omawia i ocenia funkcjonowanie regionalnych systemów innowacji oraz parków naukowo-technologicznych [założenia, formy działania, rezultaty].	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarze badań i innowacji; - organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla rozwoju badań i innowacji w Polsce.
II. Polityki publiczne – bezpieczeństwo i kwestie społeczne					
Temat lekcji: Bezpieczeństwo państwa					
- bezpieczeństwo wewnętrzne - bezpieczeństwo zewnętrzne - potencjał strategiczny system	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa” i „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”; - podaje przykłady działań państwa	wyjaśnia znaczenie terminów: „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa”, „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”, „potencjał strategiczny”, „środowisko bezpieczeństwa”, „cele strategiczne”;	- wyjaśnia znaczenie terminu „racja stanu” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - omawia poszczególne działania strategiczne państwa; - przedstawia strukturę organizacyjną	- wymienia główne zadania: - Rady Bezpieczeństwa Narodowego, - Agencji Wywiadu, - Służby Wywiadu Wojskowego, - Służby Kontrwywiadu Wojskowego, - Rządowego Centrum Bezpieczeństwa;	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze bezpieczeństwa

▪ bezpieczeństwa w RP ▪ służby specjalne ▪ Siły Zbrojne RP ▪ strategia bezpieczeństwa narodowego RP	polskiego w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; ▪ podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; ▪ wymienia uprawnienia Prezydenta RP i Rady Ministrów w zakresie bezpieczeństwa państwa; ▪ wymienia główne zadania i formy działania Policji.	„strategia bezpieczeństwa”, „porządek publiczny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia, jaki wpływ ma potencjał strategiczny na siłę państwa; ▪ formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie bezpieczeństwa na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; ▪ wymienia cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; ▪ podaje przykłady działań realizujących poszczególne cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; ▪ wymienia główne zadania i uprawnienia - Biura Bezpieczeństwa Narodowego, - Straży Granicznej, - Służby Ochrony Państwa, - Centralnego Biura Antykorupcyjnego, - Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.	▪ Sił Zbrojnych RP; charakteryzuje podstawowe rodzaje misji realizowanych przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP; ▪ wyjaśnia, na czym polega zarządzanie kryzysowe.	▪ dokonuje oceny działań organów państwa w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego [zajmuje stanowisko, buduje argumenty i kontrargumenty w sporze].	Polski [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarach bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa zewnętrznego; ▪ organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla bezpieczeństwa państwa.
Temat lekcji: Polityka społeczna					
▪ ubezpieczenia społeczne ▪ pomoc społeczna ▪ polityka rynku pracy ▪ polityka senioralna ▪ polityka prorodzinna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „ubezpieczenie społeczne”, „polityka prorodzinna”, „emerytura”, „renta”, „zasiłek”; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki społecznej; ▪ wskazuje przykłady instrumentów wykorzystywanych przez państw w obszarze polityki społecznej; ▪ charakteryzuje system ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ wymienia formy pomocy społecznej w Polsce.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „dobrobyt społeczny”, „polityka prorodzinna”, „polityka senioralna”, „polityka rynku pracy”, „emerytura”, „renta”, „zasiłek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady solidaryzmu społecznego określającej działanie systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ wymienia cele i instrumenty polityki społecznej państwa polskiego; ▪ uzasadnia konieczność funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe; ▪ przedstawia zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; ▪ wymienia instrumenty polityki rynku pracy w Polsce; ▪ przedstawia wybrane działania urzędu pracy w swoim powiecie; ▪ wyjaśnia, jakie są przyczyny starzenia się społeczeństwa; ▪ wymienia skutki społeczno-	▪ charakteryzuje uwarunkowania polityki społecznej realizowanej w Polsce; ▪ porównuje zasady funkcjonowania i znaczenie poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ porównuje zasady przyznawania i znaczenie różnego rodzaju świadczeń socjalnych; ▪ wykazuje zależności między formą zatrudnienia a zasadami funkcjonowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych; ▪ przedstawia rolę i zakres działania instytucji rynku pracy; ▪ prezentuje założenia głównych programów realizowanych w ramach polityki prorodzinnej w Polsce oraz ocenia ich skuteczność; ▪ wymienia świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego.	▪ przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki społecznej państwa polskiego; ▪ prezentuje i ocenia zasady określające polską politykę społeczną oraz stosowane w jej ramach instrumenty, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów polityki rynku pracy [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; ▪ charakteryzuje uwarunkowania wpływające na rynek pracy w Polsce oraz ocenia jego funkcjonowanie; ▪ charakteryzuje programy rządowe realizowane w ramach polityki senioralnej i ocenia ich skuteczność.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki społecznej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki społecznej; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki społecznej państwa.

		ekonomiczne procesu starzenia się społeczeństwa; ▪ przedstawia działania rządu mające na celu ograniczenie zjawiska starzenia się społeczeństwa [cele, formy, rezultaty]; ▪ wymienia główne programy realizowane w ramach polityki prorodzinnej w Polsce.			
Temat lekcji: Ochrona zdrowia					
▪ system ochrony zdrowia ▪ publiczna opieka zdrowotna ▪ świadczenia opieki zdrowotnej ▪ Narodowy Fundusz Zdrowia [NFZ] ▪ ubezpieczenia zdrowotne	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „ubezpieczenie zdrowotne”; ▪ wymienia podstawowe obowiązki państwa z zakresu ochrony zdrowia; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wskazuje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wymienia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczenia zdrowotne”, „służba zdrowia”, „zasilek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony zdrowia na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; ▪ wymienia instytucje tworzące system ochrony zdrowia w Polsce; ▪ podaje zadania Narodowego Funduszu Zdrowia; ▪ omawia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce.	▪ charakteryzuje strukturę systemu ochrony zdrowia w Polsce [instytucje, organizacja poszczególnych szczebli, rodzaje świadczeń, sposób finansowania]; ▪ analizuje funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej poza granicami kraju; ▪ przedstawia główne założenia <i>Narodowego programu zdrowi</i> realizowanego w Polsce; ▪ opisuje organizację systemu publicznej opieki zdrowotnej w Polsce.	▪ przedstawia uwarunkowania określające funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w państwie polskim; ▪ ocenia organizację i jakość systemu ochrony zdrowia w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze];	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze ochrony zdrowia [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki w obszarze ochrony zdrowia; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony zdrowia w Polsce.
Temat lekcji: Polityka kulturalna					
▪ kultura ▪ polityka kulturalna ▪ narodowe instytucje kultury	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kultura”, „kultura narodowa”; ▪ wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki kulturalnej; ▪ podaje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze kultury.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „kultura”, „kultura narodowa”, „dziedzictwo kulturowe”, „mecenat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ uzasadnia konieczność aktywności państwa w obszarze kultury; ▪ przedstawia podstawowe obowiązki państwa w obszarze kultury; ▪ wymienia narodowe instytucje kultury działające w Polsce; ▪ analizuje przepisy prawne z <i>Konstytucji RP</i> dotyczące polityki kulturalnej.	▪ wyjaśnia znaczenie terminu „kapitał kulturowy” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; ▪ charakteryzuje poszczególne typy kultury; ▪ przedstawia zadania poszczególnych uczestników polityki kulturalnej państwa polskiego.	▪ analizuje i ocenia działalność narodowych instytucji kultury w Polsce; ▪ charakteryzuje wybrane programy na rzecz rozwoju polskiej kultury [cele, formy, efekty, adresaci].	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki kulturalnej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń

					i rezultatów polskiej polityki kulturalnej; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki kulturalnej państwa.
Temat lekcji: Relacje państwo–Kościół					
- religia - modele relacji państwo–Kościół - państwo wyznaniowe - państwo świeckie - państwa wyznaniowe - Kościół i związki wyznaniowe - wolność religii - konkordat	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „religia”, „wyznanie”, „konkordat”; - wymienia podstawowe zasady określające kształt relacji państwo–Kościół w Polsce; - wskazuje podstawowe zasady funkcjonowania laickiego modelu relacji państwo–Kościół.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „religia”, „wyznanie”, „kult”, „ateizm”, „konkordat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - charakteryzuje podstawowe modele relacji państwo–Kościół [model państwa świeckiego, model państwa wyznaniowego]; - formułuje wnioski dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z Kościołem katolickim na podstawie wybranych przepisów prawnych z konkordatu; - buduje wnioski dotyczące funkcjonowania wybranego Kościoła lub związku wyznaniowego w Polsce na podstawie analizy przepisów z odpowiedniej ustawy; - formułuje wnioski dotyczące wolności sumienia i religii w Polsce na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>.	- charakteryzuje Kościoły i związki wyznaniowe w Polsce [zasięg terytorialny, liczba wiernych, cechy religii/wyznania]; - analizuje przepisy prawne z ustaw dotyczących wolności sumienia i religii w Polsce.	charakteryzuje i ocenia model relacji państwo–Kościół funkcjonujący w Rzeczypospolitej Polskiej.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych Kościołów i związków wyznaniowych funkcjonujących w Polsce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla kształtowania relacji państwo–Kościół.
III. Podstawy porządku prawnego					
Temat lekcji: Prawo i jego rodzaje					
- prawo - normy społeczne - przepis prawny - norma prawna - rodzaje i gałęzie prawa - system prawa	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „prawo”; - wymienia podstawowe rodzaje norm społecznych; - wskazuje przykłady norm prawnych; - wymienia podstawowe gałęzie prawa.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „prawo”, „norma prawna”, „przepis prawny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wyjaśnia, czym normy prawne różnią się od innych rodzajów norm społecznych; - rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne typy norm społecznych; - wymienia rodzaje i gałęzie prawa; - wyjaśnia, skąd wywodzą się normy funkcjonujące w różnych systemach prawnych [prawo: zwyczajowe, precedensowe, religijne, pozytywne];	- porównuje z różnych perspektyw [wg różnych kryteriów] koncepcje prawa pozytywnego oraz prawa naturalnego; - charakteryzuje poszczególne rodzaje norm prawnych; - rozpoznaje i opisuje poszczególne elementy budowy normy prawnej [hipoteza, dyspozycja, sankcja]; - charakteryzuje systemy prawne funkcjonujące w wybranych państwach.	- wyjaśnia, na czym polega różnica między przedmiotowym a podmiotowym rozumieniem pojęcia „prawo”; - tłumaczy, na czym polegają różnice dotyczące rozumienia prawa przez zwolenników naturalizmu oraz pozytywizmu prawniczego; - porównuje różne systemy prawne, w tym wskazuje, gdzie one występują na świecie.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.

		▪ wyjaśnia znaczenie zasad hierarchiczności, spójności i zupełności oraz podaje przykłady ich stosowania [lub wskazuje sytuacje, w których zostały one naruszone].			
Temat lekcji: Źródła prawa					
▪ akty normatywne ▪ akty nienormatywne ▪ obowiązywanie prawa ▪ źródła prawa ▪ prawo Unii Europejskiej ▪ kodeksy ▪ dzienniki urzędowe	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, prawo pierwotne UE; ▪ wymienia podstawowe rodzaje źródeł prawa obowiązujących w Polsce; ▪ wskazuje cechy <i>Konstytucji RP</i> i wyjaśnia, na czym polega jej szczególna moc; ▪ podaje przykłady kodeksów funkcjonujących w polskim porządku prawnym.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „akt normatywny”, „źródło prawa”, „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, „prawo pierwotne UE” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ charakteryzuje źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce; ▪ rozpoznaje i charakteryzuje akty prawne niebędące źródłami prawa; ▪ wymienia i rozpoznaje poszczególne rodzaje prawa Unii Europejskiej; ▪ wymienia i rozpoznaje akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; ▪ wyjaśnia, na czym polega zasada pierwszeństwa stosowania prawa unijnego przed prawem krajowym; ▪ przedstawia rolę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] w unijnym porządku prawnym; ▪ charakteryzuje kodeksy funkcjonujące w polskim porządku prawnym [nazwa, rodzaj i zakres regulacji]; ▪ podaje przykłady aktów prawa miejscowego; ▪ wymienia dzienniki urzędowe prowadzone w Polsce.	▪ wyjaśnia różnicę między aktami normatywnymi a aktami nienormatywnymi; ▪ porównuje różnego rodzaju źródła prawa obowiązującego w Polsce [sposób stanowienia, sposób wprowadzania do porządku prawnego, zasięg obowiązywania, adresaci norm, miejsce w hierarchii źródeł prawa]; ▪ charakteryzuje rodzaje umów międzynarodowych i pozycję tych porozumień w polskim porządku prawnym [buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>]; ▪ porównuje różne rodzaje aktów prawa miejscowego.	▪ przedstawia zasady ogólne prawa międzynarodowego; ▪ prezentuje istotę sporu dotyczącego hierarchicznej zależności między <i>Konstytucją RP</i> a prawem Unii Europejskiej; ▪ porównuje różne rodzaje aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Wykładnia prawa					
▪ luka prawna ▪ rodzaje wykładni ▪ reguły kolizyjne ▪ reguły dedukcyjne ▪ zasady prawa	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin: „spójność prawa”; ▪ wymienia podstawowe zasady prawa.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów „luka prawna” i „spójność prawa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ tłumaczy, na czym polega wykładnia prawa; ▪ wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa; ▪ przedstawia konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „wykładnia prawa”, „reguły kolizyjne”, „reguły dedukcyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ rozpoznaje i omawia przykłady zastosowania w przepisach prawnych podstawowych zasad prawa.	▪ przedstawia różne typy luk prawnych; ▪ charakteryzuje różne typy wykładni prawa.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Legislacja i ratyfikacja					
▪ procedura ustawodawcza ▪ ustawa budżetowa	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „ratyfikacja” i „weto prezydenckie”;	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „legislacja”, „ratyfikacja”, „weto prezydenckie” [oraz właściwie używa	▪ wyjaśnia znaczenie terminów „promulgacja ustawy” i <i>vacatio legis</i>, [oraz właściwie używa tych pojęć	▪ wyjaśnia znaczenie terminu „inflacja prawa” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach];	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące

▪ szczególne procedury legislacyjne ▪ procedura zmiany <i>Konstytucji RP</i> ▪ procedury przedratyfikacyjne ▪ zasady prawidłowej legislacji	▪ wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach procedury uchwalania ustawy zwykłej; ▪ wymienia organy władzy w państwie polskim uczestniczące w procesie legislacyjnym; ▪ porządkuje etapy procesu legislacyjnego w kolejności chronologicznej; ▪ odszukuje akty normatywne za pomocą Internetowego Systemu Aktów Prawnych.	▪ tych pojęć w swoich wypowiedziach; ▪ wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach różnych procedur legislacyjnych; ▪ charakteryzuje rolę poszczególnych organów władzy w procesie legislacyjnym [wymienia ich uprawnienia]; ▪ wskazuje główne różnice między różnymi procedurami legislacyjnymi; ▪ wymienia rodzaje umów międzynarodowych ratyfikowanych w ramach procedur przedratyfikacyjnych; ▪ wymienia zasady określające przebieg poszczególnych procedur przedratyfikacyjnych.	▪ w swoich wypowiedziach; ▪ rozpoznaje i właściwie nazywa poszczególne jednostki redakcyjne aktów normatywnych w Polsce; ▪ omawia poszczególne etapy procesu legislacyjnego; ▪ porównuje role Sejmu i Senatu w ramach różnych procedur legislacyjnych; ▪ porównuje uprawnienia Prezydenta RP w ramach różnych procedur legislacyjnych; ▪ buduje wnioski dotyczące procedur legislacyjnych i przedratyfikacyjnych na podstawie analizy przepisów prawnych [<i>Konstytucja RP</i>, ustawy].	▪ wykazuje asymetryczność uprawnień Sejmu i Senatu w procedurze uchwalania ustawy; ▪ omawia zasady prawidłowej legislacji.	szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Państwo prawne					
▪ rządy prawa ▪ zasady państwa prawnego ▪ niezależność sądów ▪ niezależność sędziów ▪ kontrola prawa	▪ właściwie stosuje w swojej wypowiedzi terminy: „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów”; ▪ wymienia podstawowe zasady państwa prawnego; ▪ podaje przykłady organów władzy i instytucji, które stoją na straży państwa prawnego w Polsce.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „państwo prawne”, „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ przedstawia genezę i rozwój idei rządów prawa [etapy rozwoju, myśliciele, koncepcje]; ▪ wyjaśnia znaczenie kluczowych zasad funkcjonowania państwa prawnego; ▪ wymienia zadania i kompetencje kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności [Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu, Sąd Najwyższy, sądy, prokuratura, Krajowa Rada Sądownictwa, Najwyższa Izba Kontroli].	▪ uzasadnia, że funkcjonowanie rządów prawa jest konieczne dla prawidłowego rozwoju państwa i społeczeństwa; ▪ analizuje kryteria oceny poziomu praworządności; ▪ przedstawia rolę kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności, w tym znaczenie sądownictwa konstytucyjnego.	▪ porównuje aspekty formalny i materialny państwa prawnego; ▪ buduje wnioski dotyczące funkcjonowania państwa prawnego w Polsce na podstawie analizy wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących funkcjonowania państwa prawnego; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat funkcjonowania państwa prawnego w Polsce; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania państwa prawnego.
Temat lekcji: Pomoc prawna					
▪ poradnictwo ▪ nieodpłatna pomoc prawna ▪ notariusz ▪ radca prawny	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „notariusz”, „radca prawny”, „advokat”; ▪ wymienia podstawowe uprawnienia i zadania notariusza, radcy prawnego	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „notariusz”, „radca prawny”, „advokat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ uzasadnia konieczność funkcjonowania	▪ porównuje zadania notariuszy, radców prawnych i adwokatów oraz sposoby wykonywania przez nich pracy [formy zatrudnienia].	▪ uzyskuje i prezentuje informacje na temat działania systemu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień

adwokat	oraz adwokata.	systemu nieodpłatnych poradnictwa i pomocy prawnej w państwie demokratycznym; wymienia działające w Polsce instytucje, w których można uzyskać pomoc prawną.			związanych z funkcjonowaniem pomocy prawnej w Polsce; organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania pomocy prawnej w Polsce.
Temat lekcji: Informacja publiczna					
- informacja publiczna - wniosek o udzielenie informacji publicznej - Biuletyn Informacji Publicznej [BIP] - archiwum - e-administracja	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „informacja publiczna”; - wymienia obszary życia publicznego, których dotyczy informacja publiczna; - wymienia podstawowe formy korzystania z informacji publicznej; - przedstawia zasady sporządzania wniosków o udzielenie informacji publicznej.	- wyjaśnia, czym są informacja publiczna i Biuletyn Informacji Publicznej [BIP]; - podaje zasady korzystania z dokumentacji gromadzonej w urzędach i archiwach; - wymienia instytucje i organy władzy w Polsce zobowiązane do udzielania informacji publicznej; - sporządza prosty wniosek o udzielenie informacji publicznej; - wymienia typy informacji publikowanych w BIP; - wyszukuje informacje za pomocą platformy ePUAP.	- pisze skierowane do różnych instytucji wnioski o udzielenie informacji publicznej; - formułuje wnioski dotyczące dostępu do informacji publicznej na podstawie analizy przepisów prawnych z Konstytucji RP i ustaw; - przedstawia możliwości, które daje obywatelom korzystanie z platformy ePUAP.	- wyjaśnia zasady funkcjonowania profilu zaufanego; - uzyskuje informacje na temat działalności wybranej instytucji publicznej lub dotyczące konkretnej sprawy publicznej.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczególnych i złożonych zagadnień dotyczących dostępu do informacji publicznej w Polsce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla zapewnienia obywatelom dostępu do informacji publicznej.
IV. Prawo cywilne					
Temat lekcji: Część ogólna prawa cywilnego					
- źródła prawa cywilnego - osoba fizyczna - osoba prawna - zdolność prawna - czynności prawne - pełna zdolność do czynności prawnych - ograniczona zdolność do czynności	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”; - rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne; - podaje przykłady podmiotów będących osobami prawnymi; - podaje przykłady działań będących wyrazem posiadania zdolności	- wyjaśnia znaczenie terminów: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”, „przedstawicielstwo”, „pełnomocnictwo”, „zobowiązanie”, „pełna zdolność do czynności prawnych”, „ograniczona zdolność do czynności prawnych” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - odszukuje przepisy prawne z zakresu	- wyjaśnia znaczenie terminu „ubezważenie” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - wymienia cechy charakterystyczne dla stosunków cywilnoprawnych [prawo prywatne]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z Kodeksu cywilnego; - wymienia działy prawa cywilnego	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; - przedstawia podział cywilnych praw podmiotowych; - wyjaśnia, czym są jednostki organizacyjne ze zdolnością prawną; - wymienia możliwe formy czynności prawnej; - porównuje przedstawicielstwo ustawowe i pełnomocnictwo.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczególnych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.

- prawnych - ubezważenowolnienie - przedstawicielstwo - pełnomocnictwo	do czynności prawnych.	- prawa cywilnego; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; - wymienia źródła prawa cywilnego; - wyjaśnia, jakie mogą być przyczyny braku pełnej zdolności do czynności prawnych; - wymienia konsekwencje wynikające z posiadania pełnej i ograniczonej zdolności do czynności prawnych; - wymienia zasady poprawnego sporządzania oświadczeń woli.	- w Polsce; - porównuje podmioty prawa cywilnego; - wymienia rodzaje czynności prawnych; - przedstawia warunki umożliwiające orzeczenie ubezważenowolnienia całkowitego i częściowego; - omawia zasady ochrony prawnej osób ubezważenowolnionych.		
Temat lekcji: Zobowiązania i odpowiedzialność cywilna					
- wierzytelność - dług - umowa zlecenia - umowa o dzieło - odpowiedzialność kontraktowa - odpowiedzialność deliktowa - szkoda - krzywda	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „wierzytelność”, „dług”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego; - określa konsekwencje prawne niewykonania zobowiązań; - wymienia obligatoryjne elementy umowy najmu lokalu.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „wierzytelność”, „dług”, „odpowiedzialność kontraktowa”, „odpowiedzialność deliktowa”, „wykonanie zobowiązań”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; - wskazuje obligatoryjne elementy umowy zlecenia i umowy o dzieło; - wymienia zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego; - wskazuje elementy umowy najmu lokalu korzystne dla wynajmującego i najemcy.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „szkoda”, „krzywda”, „wierzytelność”, „dług”, „poręczyciel”, „zadłużenie”, „zadłużenie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; - samodzielnie sporządza umowę najmu lokalu; - porównuje umowę o dzieło i umowę zlecenia; - uzasadnia konieczność zawarcia umowy najmu lokalu z perspektywy wynajmującego i najemcy; - porównuje odpowiedzialność cywilną z innymi formami odpowiedzialności.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; - przedstawia wady i zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego; - wymienia rodzaje świadczeń realizowanych przez dłużników.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo rodzinne					
- małżeństwo - wspólność majątkowa - intercyza - alimentacja - rozwód i separacja - pokrewieństwo - powinowactwo - przysposobienie - prawa i obowiązki rodziców i dziecka	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „rozwód”, „separacja”, „przysposobienie”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia małżeństwa w Polsce; - wskazuje skutki prawne zawarcia małżeństwa; - przedstawia obowiązki i prawa rodziców i dzieci.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „intercyza”, „rozwód”, „separacja”, „pokrewieństwo”, „powinowactwo”, „przysposobienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zakończenia małżeństwa; - wymienia skutki prawne zakończenia małżeństwa; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia stosunku przysposobienia; - wymienia skutki prawne	- wyjaśnia znaczenie terminów: „monogamia”, „akt małżeństwa”, „przeszkody małżeńskie”, „rozdzielność majątkowa”, „wspólnota majątkowa”, „władza rodzicielska”, „obowiązek alimentacyjny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>; - przedstawia różne sposoby zawarcia małżeństwa zgodne z polskim prawem.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia prawne przeszkody małżeńskie i przyczyny unieważnienia małżeństwa.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.

		przysposobienia.			
Temat lekcji: Prawo rzeczowe					
▪ ruchomość ▪ nieruchomości ▪ własność ▪ współwłasność ▪ posiadanie ▪ użytkowanie ▪ służebność ▪ zastaw ▪ hipoteka	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „własność”, „użytkowanie”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka”; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rzeczowego.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „własność”, „współwłasność”, „współwłasność łączna”, „współwłasność ułamkowa”, „ruchomość”, „nieruchomość”, „użytkowanie”, „użytkowanie wieczyste”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego; ▪ wymienia konsekwencje prawne zastosowania różnych instytucji przewidzianych w prawie rzeczowym.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „służebność”, „księga wieczysta” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; ▪ charakteryzuje poszczególne formy nabycia własności na podstawie norm prawa rzeczowego.	▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo spadkowe					
▪ spadek ▪ spadkodawca ▪ spadkobierca ▪ testament ▪ dziedziczenie testamentowe i ustawowe ▪ grupy dziedziczenia ▪ zapis ▪ zachówek	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „spadek”, „dziedziczenie”, „testament”, „spadkobierca”; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa spadkowego; ▪ wymienia podstawowe zasady dziedziczenia ustawowego.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „spadek”, „dziedziczenie”, „dziedziczenie testamentowe”, „dziedziczenie ustawowe”, „zachówek”, „spadkobierca”, „przyjęcie spadku”, „odrzućcie spadku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; ▪ przedstawia konsekwencje prawne przyjęcia oraz odrzucenia spadku; ▪ wymienia podstawowe zasady sporządzania testamentu; ▪ wyjaśnia, komu przysługuje prawo do zachowku.	▪ wyjaśnia znaczenie terminu „otwarcie spadku” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; ▪ wyjaśnia, co wchodzi w skład spadku; ▪ porównuje konsekwencje prawne zastosowania różnych form przyjęcia spadku.	▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; ▪ porównuje podstawowe formy testamentu.	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Postępowanie cywilne					
▪ przebieg postępowania cywilnego ▪ pozew ▪ etapy zwykłego postępowania cywilnego ▪ apelacja ▪ skarga kasacyjna ▪ arbitraż	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”; ▪ odszukuje przepisy prawne dotyczące zasad postępowania cywilnego; ▪ identyfikuje strony w postępowaniu cywilnym; ▪ wymienia podstawowe zasady sporządzania pozwu; ▪ wymienia podstawowe czynności procesowe sądu i stron postępowania; ▪ wymienia środki zaskarżenia	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”, „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; ▪ wyjaśnia, czego dotyczą normy prawne z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; ▪ identyfikuje uczestników postępowania cywilnego procesowego, w tym strony tego postępowania; ▪ określa przedmiot sporu	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”, „przewód sądowy”, „prawomocność wyroku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; ▪ pisze apelację w sprawie cywilnej; ▪ ocenia, czy przedstawiona apelacja została sporządzona właściwie; ▪ na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”; ▪ wyjaśnia różnicę w znaczeniu pojęć „postępowanie” i „proces sądowy”; ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; ▪ wymienia, uwzględniając różne perspektywy, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania arbitrażu i mediacji w postępowaniu cywilnym; ▪ wskazuje elementy obligatoryjne i fakultatywne pozwu;	▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego procesowego.

	w procesie cywilnym; wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania.	- w postępowaniu cywilnym; identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy cywilnej; - wymienia podstawowe zasady określające przebieg mediacji i arbitrażu w postępowaniu cywilnym; - wskazuje podstawowe różnice między mediacją a arbitrażem; - pisze pozew w sprawie cywilnej; - wymienia podstawowe elementy prawidłowo przygotowanej apelacji; - określa warunki, których spełnienie jest konieczne do pozytywnego rozpoznania skargi kasacyjnej; - wymienia rodzaje postępowań cywilnych; - przedstawia zasady postępowania cywilnego [prawo do sądu, zasada równości stron, zasada jawności].	- sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; - rozpoznaje i opisuje rodzaje postępowań cywilnych; - wymienia prawa i obowiązki poszczególnych uczestników postępowaniacywilnego procesowego; - przedstawia zasady postępowania cywilnego [zasady: prawdy formalnej, dyspozycyjności, kontradyktoryjności, bezpośredniości, ustności, swobodnej oceny dowodów, formalizmu]; - wymienia etapy zwykłego postępowania cywilnego; - opisuje wygląd sali rozpraw.	opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej.	
V. Prawo pracy i prawo administracyjne					
Temat lekcji: Prawo pracy					
- typy umów o pracę - prawa i obowiązki pracownicze - urlopy - rozwiązanie stosunku pracy	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop”; - wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownicze; - wskazuje podstawowe prawa i wolności zagwarantowane w <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; - podaje przykłady umówi instytucji międzynarodowych chroniących prawa pracownicze.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „powszechne ubezpieczenia”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa pracy; - buduje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony praw pracowniczych na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; - wymienia różne typy umów o pracę; - wskazuje podstawowe elementy prawidłowo skonstruowanej umowy o pracę; - wymienia rodzaje urlopów przysługujących pracownikowi; - przedstawia podstawowe zasady regulujące rozwiązanie umowy o pracę; - wymienia umowy instytucje międzynarodowe chroniące prawa pracownicze.	- wymienia podstawowe cechy prawa pracy; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu pracy</i> oraz umów międzynarodowych chroniących prawa pracownicze; - porównuje różne typy umów o pracę; - na podstawie analizy przepisów prawnych przedstawia uprawnienia pracownika dotyczące różnego rodzaju urlopów.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa pracy; - porównuje katalogi praw i wolności socjalnych zawarte w <i>Konstytucji RP</i> i <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; - porównuje przewidziane w prawie pracy sposoby zakończenia umowy o pracę.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa pracy.
Temat lekcji: Formy zatrudnienia					
- stosunek pracy - umowa o pracę - umowa cywilnoprawna	właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”,	wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „umowa cywilnoprawna”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”, „stosunek pracy”, „samozatrudnienie”	- tłumaczy, czym jest Krajowy Rejestr Sądowy; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu</i>	wyjaśnia znaczenie terminów „pragmatyki pracownicze” i „pragmatyki służbowe” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich	gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i

▪ samozatrudnienie	▪ „samozatrudnienie”; ▪ wymienia podstawowe cechy stosunku pracy; ▪ podaje podstawowe cechy zatrudnienia na podstawie umowy o dzieło i umowy zlecenia; ▪ wskazuje podstawowe cechy samozatrudnienia.	[oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; ▪ porównuje prawa i obowiązki stron umowy wynikające z umowy o pracę oraz z umów cywilnoprawnych.	cywilnego [umowy cywilnoprawne] i <i>Kodeksu pracy</i>; ▪ wskazuje pozytywne i negatywne aspekty różnych form zatrudnienia z perspektywy obu stron umowy; ▪ charakteryzuje wybrane pracownicze formy zatrudnienia.	▪ wypowiedziach]; ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; ▪ wymienia umowy cywilnoprawne – inne niż umowa o pracę; ▪ wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega problem tzw. „umów śmieciowych”.	złożonych zagadnień z zakresu prawa regulującego kwestie związane z zatrudnieniem.
Temat lekcji: Prawo administracyjne					
▪ organ administracji publicznej ▪ urząd ▪ stosunek administracyjnoprawny ▪ akt administracyjny ▪ decyzja administracyjna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „administracja publiczna”, „urząd”, „decyzja administracyjna”; ▪ rozróżnia rodzaje administracji publicznej; ▪ wskazuje poszczególne elementy decyzji administracyjnej.	wyjaśnia znaczenie terminów: „administracja publiczna”, „organ administracji publicznej”, „urząd”, „akt administracyjny”, „decyzja administracyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; ▪ wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego; ▪ wymienia rządowe i samorządowe organy administracji publicznej; ▪ przedstawia podstawowe cechy stosunku administracyjnoprawnego; ▪ określa, czy decyzja administracyjna została właściwie skonstruowana pod względem formalnym.	wyjaśnia znaczenie terminów: „stosunek administracyjny”, „kompetencja organu administracyjnego”, „właściwość organu administracyjnego”, „upoważnienie administracyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z zakresu prawa administracyjnego; ▪ wyjaśnia, czym różni się urząd od organu; ▪ charakteryzuje poszczególne typy organów administracyjnych; ▪ porównuje cechy aktów administracyjnych i aktów normatywnych.	▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; ▪ przedstawia przewidziane w prawie formy aktów administracyjnych i ich cechy; ▪ określa, jak brakobligatoryjnego elementu aktu administracyjnego wpływa jego ważność i obowiązywanie.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.
Temat lekcji: Postępowanie administracyjne					
▪ kodeks postępowania administracyjnego ▪ uczestnicy postępowania administracyjnego ▪ etapy postępowania administracyjnego ▪ odwołanie ▪ zażalenie ▪ mediacja administracyjna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”; ▪ wymienia strony postępowania administracyjnego; ▪ podaje podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; ▪ wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej; ▪ podaje zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej.	wyjaśnia znaczenie terminów: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”, „organy administracyjne niższego stopnia”, „organy administracyjne wyższego stopnia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; wyjaśnia, czego dotyczą normy zawarte w <i>Kodeksie postępowania administracyjnego</i>; ▪ analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; ▪ wymienia uczestników postępowania administracyjnego; ▪ omawia podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; ▪ wymienia etapy postępowania administracyjnego;	▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>; ▪ charakteryzuje rodzaje postępowań administracyjnych; ▪ przedstawia uprawnienia poszczególnych uczestników postępowania administracyjnego; ▪ pisze zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; ▪ omawia przebieg mediacji w postępowaniu administracyjnym.	▪ analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; ▪ opisuje poszczególne etapy postępowania administracyjnego; ▪ omawia możliwe formy zakończenia postępowania administracyjnego; ▪ wskazuje, z uwzględnieniem różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji administracyjnej; ▪ zajmuje stanowisko [buduje argumenty i kontrargumenty] w sporach dotyczących funkcjonowania administracji publicznej w Polsce.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.

		- omawia zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej; - wymienia zasady, według których należy skonstruować zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; - pisze odwołanie od decyzji administracyjnej; - wyjaśnia, na czym polega mediacja administracyjna i jakie są jej cele.			
Temat lekcji: Postępowanie sądowoadministracyjne					
- sprawa administracyjna wojewódzki sąd administracyjny [WSA] - skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego - Naczelny Sąd Administracyjny [NSA] - uczestnicy postępowania sądowoadministracyjnego - skarga kasacyjna - kontrola sądowoadministracyjna	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „skarga”, „skarga kasacyjna”; - wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania; - odszukuje przepisy prawne dotyczące postępowania sądowoadministracyjnego; - wymienia etapy postępowania sądowoadministracyjnego; - opisuje strukturę sądownictwa administracyjnego.	- wyjaśnia znaczenie terminów „skarga” i „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania sądowoadministracyjnego; - wskazuje podstawowe elementy skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego; - wymienia uczestników postępowania sądowoadministracyjnego i przysługujące im prawa; - przedstawia uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych i Naczelnego Sądu Administracyjnego.	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych regulujących postępowanie sądowoadministracyjne; - podaje podstawowe wymagania formalne dotyczące wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz skargi kasacyjnej do NSA.	- analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania sądowoadministracyjnego; - charakteryzuje organy i jednostki sądów administracyjnych.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje tematyczne szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących postępowania sądowoadministracyjnego.
VI. Prawo karne					
Temat lekcji: Podstawy prawa karnego					
- zasady prawa karnego - dziedziny prawa karnego - funkcje kary	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „czyn zabroniony” i „kara”; - rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo karne; - wskazuje źródła prawa karnego; - wymienia funkcje kary w polskim prawie karnym.	- wyjaśnia znaczenie terminów „czyn zabroniony” i „kara” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego; - wymienia podstawowe działy prawa karnego; - tłumaczy, jakie są funkcje kar przewidzianych w polskim prawie karnym.	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu wykroczeń</i>; - wyjaśnia, jaki jest cel obowiązywania podstawowych zasad prawa karnego; - charakteryzuje przestępstwa przeciwko dobrom indywidualnym.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - wymienia dziedziny specjalne prawa karnego; - porównuje kary stosowane dawniej i współcześnie; - przedstawia ewolucję systemu karnego w Europie; - buduje argumenty i kontrargumenty w sporze dotyczącym zasad i celów stosowania kar w prawie karnym.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat celów i zasad stosowania kar w prawie karnym.

Temat lekcji: Przestępstwa					
- cechy przestępstwa - kontratyp - zbrodnia - występek - kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”; - wymienia kwestie regulowane w <i>Kodeksie karnym</i>; - wskazuje cechy przestępstwa; - podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - rozpoznaje podstawowe typy przestępstw; - wskazuje cechy zbrodni i występków; - wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>.	- porównuje cechy zbrodni i występków; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i>; porównuje konsekwencje prawne wynikające ze zbrodni i z występków; - charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>; - uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - wyjaśnia, czym jest kontratyp; - charakteryzuje typy przestępstw przeciwko dobrom indywidualnym; - przedstawia procedury warunkowego zwolnienia i warunkowego zawieszenia wykonywania kary.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Wykroczenia					
- cechy wykroczeń - kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i> - rodzaje wykroczeń	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „wykroczenie” i „kara”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; - wymienia cechy wykroczenia; - podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „wykroczenie”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - rozpoznaje podstawowe typy wykroczeń; - wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; - opisuje postępowanie mandatowe.	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu wykroczeń</i>; - porównuje cechy przestępstw i wykroczeń; - charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; - uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności.	analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Postępowanie karne					
- zasady postępowania karnego - zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa - etapy postępowania karnego - apelacja - kasacja - prawa ofiary, sprawcy i świadka - strony postępowania - oskarżyciel posiłkowy	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżony”, „prokurator”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - przedstawia podstawowe zasady, według których należy sporządzić zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; - wymienia etapy postępowania karnego; - podaje zasady regulujące przebieg postępowania karnego; - wymienia strony postępowania karnego sądowego;	- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo z oskarżenia publicznego”, „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżyciel posiłkowy”, „oskarżony”, „prokurator” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - pisze zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; - identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy karnej; - wyjaśnia znaczenie zasad regulujących przebieg postępowania karnego; - przedstawia podstawowe prawa i obowiązki uczestników postępowania	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i>; - opisuje poszczególne etapy postępowania karnego; - porównuje prawa uczestników postępowania karnego na różnych jego etapach; - na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; - przedstawia wygląd sali rozpraw; - charakteryzuje środki zapobiegawcze w postępowaniu karnym.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej; - prezentuje zasady składania skargi nadzwyczajnej; - ocenia funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; - ocenia wpływ mediów, w tym internetu, na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze].	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.

	- wskazuje środki odwoławcze w postępowaniu karnym; - wyjaśnia, jakie funkcje w postępowaniu karnym pełnią policja i prokurator.	- karnego; - wymienia strony postępowania karnego na różnych jego etapach; - tłumaczy, w jaki sposób można zostać oskarżycielem posiłkowym; - wymienia uprawnienia oskarżyciela posiłkowego; - podaje zasady składania apelacji i kasacji.			
Temat lekcji: Oskarżenie prywatne i mediacje					
- ściganie przestępstw - postępowanie prywatnoscargowe - oskarżyciel prywatny - akt oskarżenia prywatnego - mediacje	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - wymienia podstawowe zasady, według których należy sporządzić akt oskarżenia prywatnego.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo prywatnoscargowe”, „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - pisze akt oskarżenia prywatnego; - wymienia prawa i obowiązki oskarżyciela prywatnego; - wyjaśnia, komu przysługuje prawo do wystąpienia w roli oskarżyciela prywatnego; - wymienia zasady prowadzenia mediacji w postępowaniu karnym.	- wyjaśnia znaczenie terminu „przestępstwo ścigane na wniosek” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia</i>; - charakteryzuje główne etapy postępowania prywatnoscargowego; - przedstawia przebieg mediacji w postępowaniu karnym.	- analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - przedstawia, z różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji w postępowaniu cywilnym.	gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.

Ocena z pisemnej pracy kontrolnej ucznia wynika z otrzymanych przez ucznia punktów za wykonane zadanie z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz predyspozycji.

Tabela 3. Ocenę z pracy pisemnej ustala się według następującej skali zgodnie z §58 ust. 4 Statutu LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Skawinie:

Ocena	Skala 1-6
1	0-40% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów
2	41-49% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów
3	50-70% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów
4	71-85% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów
5	86-95% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów
6	96-100% Wszystkich możliwych do uzyskania punktów

Wymagania edukacyjne zgodnie z art. 44b ust. 8 pkt 1 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 1991 nr 95 poz. 425), dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia (zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.; Dz. U. 2019 poz. 373.):

- 1) posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy – Prawo oświatowe;
- 2) posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – na podstawie tego orzeczenia;
- 3) posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii;

- 4) nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w pkt 1–3, który jest objęty pomocą psychologiczno- -pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe;
- 5) posiadającego opinię lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego – na podstawie tej opinii.

W opracowaniu wykorzystano zasoby Wydawnictwa Nowa Era (Opracowanie: Barbary Furman).